

Svar på remiss SOU 2019:4 Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle.

Ärendebeskrivning

Region Västerbotten har utsetts som en av remissinstanserna för [SOU 2019:4 Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle](#). Västerbottens Läns Landsting har avstått från att yttra sig och överlåtit möjligheten att yttra sig till Region Västerbotten.

Region Västerbottens svar har förankrats internt inom enheten för Näringsliv och Samhällsbyggnad.

Bakgrund

En viktig utgångspunkt för utredningens arbete har varit att utreda och föreslå åtgärder för att ge alla elever inom skolväsendet möjlighet att göra väl övervägda utbildnings- och yrkesval fattade utifrån goda kunskaper.

Behovet av att utveckla skolans studie- och yrkesvägledning har lyfts fram i många sammanhang i mer än 20 år. Styrdokumentens innehåll har inte slagit igenom i alla delar och i alla verksamheter. Bristande funktion i verksamheten är ett individuellt likvärdighetsproblem och ett samhälleligt kompetensförsörjningsproblem ger höga kostnader.

Styrningen och ledningen av vägledningen uppfattas som alltför otydlig i styrdokumentet och det bedöms finnas brister i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utredningens förslag.

Utredningen föreslår ett antal åtgärder för att stärka verksamheten. Bland annat föreslås tydligare styrning och ledning och särskilt avsatt tid för verksamheten i grundskolan.

1) Ett förtydligande av vad vägledning är, att den kan vara både individuell och generell och ska benämnas karriärvägledning.

Benämningen karriärvägledning uppfattas ge en betydligt större tydlighet av seende innehållet i verksamheten. Förtydligandet av att den ska vara individuell och generell motiveras med att det finns två typer av karriärvägledning som båda behövs.

Den generella karriärvägledningens kvalitet är av stor betydelse då den ger viktiga förutsättningar i form av kunskaper inför de individuella inslagen.

Den individuella vägledningen krävs för att elever själva ska få stöd till att reflektera över sin egen situation och sina egna val.

2) Ett förtydligande av elevers tillgång till individuell karriärvägledning.

Tillgången till individuell vägledning bedöms vara en viktig kvalitetsfråga och att det behövs ett tydliggörande av att det är en rättighet för eleverna.

3) Tydligare krav på att individuell karriärvägledning ska erbjudas vid vissa tillfällen.

Utredningen föreslår ett antal tillfällen där individuell karriärvägledning ska erbjudas.

- Elever i grundskolan och motsvarande skolformer inför val till gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan
- Nyanlända elever som börjar i högstadiet i grundskolan eller specialskolan samt på språkintröduktion i gymnasieskolan inför upprättandet av den individuella studieplanen.
- Elever på språkintröduktion i gymnasieskolan som har fullföljt sin utbildning och som på grund av ålder enligt 15 kap. 5½ skollagen inte kan påbörja en annan utbildning i gymnasieskolan
- Elever som avser att avsluta sin gymnasieutbildning eller gymnasiesärskoleutbildning i förtid eller riskerar att inte erhålla en gymnasieexamen i gymnasieskolan

Elever som visar avhoppstendenser redan i slutet av grundskolan kan tillföras de grupper som ska erbjudas individuell karriärvägledning.

4) Förstärkning av det generella karriärvägledningsperspektivet i olika ämnen.

Utredningen föreslår att karriärvägledningsperspektivet ska förstärkas i grundskolans ämnen och i de inledande kurserna i Samhällskunskap i gymnasieskolan.

5) Ett nytt obligatoriskt inslag med tilldelad tid, benämnt framtidsval ska införas i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan.

Utredningen föreslår att i grundskolan ska införas en verksamhet med benämningen Framtidsval som ska ha en garanterad tid på 80 timmar under grundskoletiden. Framtidsval ska innehålla kunskapsområdena

- Val och framtidsplanering
- Arbetsliv och samhälle
- Utbildningsvägar och yrkesområden

Att avsätta 80 timmar för verksamheten innebär en markering av att det är en angelägen verksamhet.

Övriga förslag

Utredningen föreslår att karriärvägledarens uppgifter ska tydliggöras i skollagen och att det ska införas ett krav på en särskild plan för hur verksamheten ska

utformas. Förslag finns också om särskilda kompetensutvecklingsinsatser för berörda medarbetare i skolverksamheterna

Utredningen innehåller vidare förslag om utökade möjligheter att utbilda sig till karriärvägledare och utveckling av ett digitalt vägledningsstöd

Beslutsunderlag

Bifogat utkast till Remissvar.

Beslutsexpediering